

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 66/2019-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej, zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., Južná trieda 28, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 28 C 324/2015 z 11. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. novembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť

majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 28 C 324/2015 z 11. septembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) na okresnom súde. Okresný súd v označenej veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 28 C 324/2018 zo 7. februára 2018, ktorý nadobudol právoplatnosť 28. februára 2018. Následne okresný súd uznesením z 31. júla 2018 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vyporiadanie BSM v sume 1 708,50 €. Proti označenému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol.

3. Sťažovateľ namieta, že okresný súd pri stanovovaní základu pre výpočet súdneho poplatku konal formalisticky v rozpore s logikou, keď predmetom vyporiadania neboli len veci, ale tiež iné hodnoty, medzi ktoré patria aj záväzky. Okresnému súdu vyčíta, že pri stanovení základu poplatku bral do úvahy len tzv. aktíva a ignoroval, že v rámci vyporiadania BSM boli vyporiadavané aj pasíva. Tvrdí, že okresný súd pri interpretácii a aplikácii na vec vzťahujúcich sa noriem pochybil, pretože právny záver, na ktorom stojí napadnuté uznesenie, že základom súdneho poplatku za vyporiadanie BSM sa považujú iba aktíva, je nesprávny, nie je možné k nemu dospieť ani jazykovým, ani logickým a ústavnokonformným výkladom dotknutých ustanovení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“). Sťažovateľ ďalej namieta, že napadnutým uznesením došlo aj do neprípustného zásahu do jeho majetkovej sféry a jeho práva vlastníť majetok, resp. na ochranu vlastníckeho práva.

4. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľ je toho názoru, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu jeho označených práv, preto navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 11. 09. 2018, sp. zn.: 28 C/324/2015 porušené boli.

2. Uznesenie Okresného súdu Prešov zo dňa 11. 09. 2018, sp. zn.: 28 C/324/2015 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 325,42 EUR na účet jej právneho zástupcu JUDr. Tomáša Majerčáka, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

5. Sťažovateľ v závere ústavnej sťažnosti tiež navrhol, aby ústavný súd rozhodol o odklade vykonateľnosti napadnutého uznesenia v zmysle § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) s odôvodnením, že odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia nie je v rozpore s verejným záujmom a sťažovateľovi by vznikla závažná ujma, keďže súdny poplatok, ktorý má na základe napadnutého uznesenia zaplatiť, niekoľkonásobne prevyšuje jeho príjem.

6. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že vec bola pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Ľudmile Gajdošíkovej, ktorej funkčné obdobie sudkyne ústavného súdu uplynulo 16. februára 2019. Preto v súlade s čl. X bodom 2 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec prerozdelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Molnárovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola predbežne prejednaná v druhom senáte ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu) a sudcovia Peter Molnár a Ľuboš Sziget.

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Sťažovateľ v prvom rade namieta, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k neprípustnému zásahu do jeho procesných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Argumentuje tým, že výklad aplikovaných noriem v jeho veci je formalistický, nezohľadňujúci predmet konania. Okresnému súdu vyčíta, že pri stanovení základu poplatku bral do úvahy len tzv. aktíva a ignoroval, že v rámci vypořádania BSM boli vypořádavané aj pasíva.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne...

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

14. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo

rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

15. Uloženie poplatkovej povinnosti v civilných sporových veciach nemožno samo osebe považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy ani s právom na prístup k súdu chráneným v čl. 6 ods. 1 dohovoru [napr. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veciach Tolstoy-Miloslavsky proti Spojenému kráľovstvu, 1995, resp. Kreuz proti Poľsku, 2001].

16. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti v podstate rozporuje len rozsah poplatkovej povinnosti a tvrdí, že okresný súd mal pri výklade pojmu majetok pri určení poplatkovej povinnosti zohľadniť predmet konania.

17. Ústavný súd je oprávnený v ojedinelých prípadoch zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o poplatkovej povinnosti, a to iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu o určení povinnosti zaplatiť súdny poplatok došlo vzhľadom na výšku súdneho poplatku, posudzovanú v rámci konkrétnych okolností prípadu a v rámci ekonomických (finančných) možností sťažovateľa zaplatiť tento súdny poplatok, a vzhľadom na fázu konania pred všeobecným súdom k obmedzeniu samotnej podstaty práva sťažovateľa na súdnu ochranu (porovnaj rozsudok ESLP vo veci Jedamski a Jedamska proti Poľsku z 26. 7. 2005, body 60 a 66). Príčinou uvedeného stavu býva najčastejšie úplná rezignácia všeobecného súdu na vyvažovanie verejného a súkromného záujmu, prípadne nedôsledné vyvažovanie (opomenutie podstatnej „premennej“ pri vyvažovaní). Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza do úvahy tiež v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného zdôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom.

18. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia uviedol:

«11. Podľa § 2 ods. 1 zákona poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu (písm. a/), resp. obe strany sporu v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo jedna z nich podľa rozhodnutia súdu.

12. Podľa § 7 ods. 8 zákona v konaní o vyporiadanií bezpodielového spoluvlastníctva manželov je základom poplatku cena všetkých vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a ostatných hodnôt, ktoré sa pritom vyporiadávajú.

13. Napokon podľa položky 6 sadzobníka súdnych poplatkov tvoriaceho prílohu zákona poplatok zo žaloby na vypsoriadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je 66 € a za vypsoriadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov z predmetu konania, ak sa konanie skončilo rozsudkom je 3 % a ak sa konanie skončilo súdnym zmierom 1 %, najmenej však 66 € a najviac 16.596,50 €.

14. Z odcitovaných ustanovení zákona celkom jednoznačne vyplýva, že konanie o vypsoriadanie bezpodielového spoluvlastníctva (ďalej len „BSM“) je z hľadiska poplatkového špecifickým druhom konania, v ktorom sa konanie spoplatňuje výberom až 2 poplatkov a to pri začatí konania vyrubením poplatku z návrhu (ustanoveného pevnou sumou) a pri skončení konania vyrubením ďalšieho poplatku za samotné vypsoriadanie (ustanoveného percentnou sadzbou zo základu poplatku a tiež dolnou a hornou hranicou poplatku, vymedzenými pevnými sumami, pričom výška percentnej sadzby poplatku je závislá na spôsobe skončenia konania, teda na povahe rozhodnutia končiaceho konanie). Osoba poplatníka prvého z poplatkov je vždy len jedna a je ňou navrhovateľ príslušného konania, v prípade druhého z poplatkov naopak poplatníkmi sú zásadne obaja bývalí manželia a možnosť uloženia povinnosti na zaplatenie celého poplatku len jednému z nich je výnimkou z pravidla vyžadujúcou si vždy náležité odôvodnenie.

15. V konaní o vypsoriadanií BSM je základom poplatku cena všetkých vecí patriacich do BSM a ostatných hodnôt, ktoré sa pritom vypsoriadávajú. Keďže zákon hovorí len o veciach a hodnotách, poplatkový základ tvoria iba aktíva. Pasíva sa do základu ani nezahrňajú, ani sa o ne poplatkový základ neznižuje. Takisto sa zo základu neodpočítavajú sumy, ktoré manželia vynaložili zo svojho na spoločný majetok. Poplatková povinnosť vzniká pri vypsoriadanií BSM podľa § 5 ods. 1 písm. g) zákona v súvislosti s rozhodnutím vo veci samej, teda povinnosť zaplatiť súdny poplatok podľa položky 6 písm. b) sadzobníka

nemôže byť vyslovená skôr ako v rozhodnutí vo veci samej, teda v rozsudku, ktorým sa BSM vypořádava.

16. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o súdnom poplatku za vypořádanie BSM sa dôsledne riadil zákonom č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom znení. Vzhľadom nato, že vyšší súdny úradník rozhodol správne, so zreteľom na tieto skutkové a právne zistenia, sťažnosť žalobcu je nedôvodná, súd preto sťažnosť zamietol.»

19. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti, ako aj k nej priloženej dokumentácie, poukazujúc najmä na obsah napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorého relevantná časť je citovaná, dospel k záveru, že účinky napadnutého uznesenia okresného súdu v okolnostiach posudzovanej veci sú zlučiteľné s obsahom sťažovateľových označených práv procesného charakteru. Okresný súd uviedol dôvody, ktoré ho viedli k prijatiu rozhodnutia, pričom svoje rozhodnutie oprel o príslušné zákonné ustanovenie zákona č. 71/1992 Zb.

20. Ústavný súd reagujúc na výhrady sťažovateľa konštatuje, že je pravdou, že súdna prax pri určovaní výšky súdneho poplatku v posudzovanej otázke nie je jednotná. Právne závery okresného súdu a jeho argumentáciu uvedenú v napadnutom uznesení však nemožno bez ďalšieho hodnotiť ako svojvoľnú alebo arbitrárnu, keďže vychádza zo zaužívanej výkladovej a aplikačnej praxe. Okresný súd sa priklonil k názoru, podľa ktorého základom pre určenie súdneho poplatku je len hodnota aktív.

21. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v napadnutom uznesení okresného súdu nezistil. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom napadnutého uznesenia okresného súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

22. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Sťažovateľ ďalej namietal aj porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že označené práva sú právami hmotnej povahy.

24. Podľa názoru ústavného súdu okresný súd sa riadne zaoberal námietkami sťažovateľa a ústavne konformným spôsobom vysvetlil, že za majetok možno považovať len aktíva, preto v okolnostiach prípadu interpretácia a aplikácia na vec vzťahujúcich sa noriem sledovala ich zmysel a účel. Právne závery uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia podľa názoru ústavného súdu nemajú spojitosť s označenými právami hmotnoprávného charakteru. Závery okresného súdu považuje ústavný súd za dostačujúce pre konštatovanie, že neexistuje relevantná súvislosť medzi namietaným porušením označených práv hmotného charakteru na jednej strane a napadnutým uznesením okresného súdu na strane druhej.

25. Ústavný súd preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa vrátane návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2019